

Hållbar utveckling

Det här är offlineversionen av *Hållbar utveckling*. Följ länken för att komma åt ytterligare material som övningar, interaktiva element, filmer med mera.

<https://laromedel.ne.se/material/reader/189/7801>

SHUTTERSTOCK

Ord och begrepp

Ordlista: Hållbar utveckling

Prognos är en förutsägelse som bygger på det som man redan vet och på det som man antar ska ske.

Resurs är en tillgång, något som är bra att ha.

Ekologiskt fotavtryck är ett mått på hur mycket människor påverkar miljön genom sitt sätt att leva.

Konsumtion är att använda varor och tjänster.

Levnadsstandard är ett ord som beskriver vilka inkomster en person eller ett hushåll har och vilka varor och tjänster personen kan köpa.

Jordens resurser

En hållbar utveckling ska klara våra behov i dag och inte äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Att tänka långsiktighet är nyckeln. En hållbar utveckling handlar inte bara om miljö, utan även om att skapa hållbara ekonomiska och sociala strukturer för ett samhälle i balans.

Definition

hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

SHUTTERSTOCK

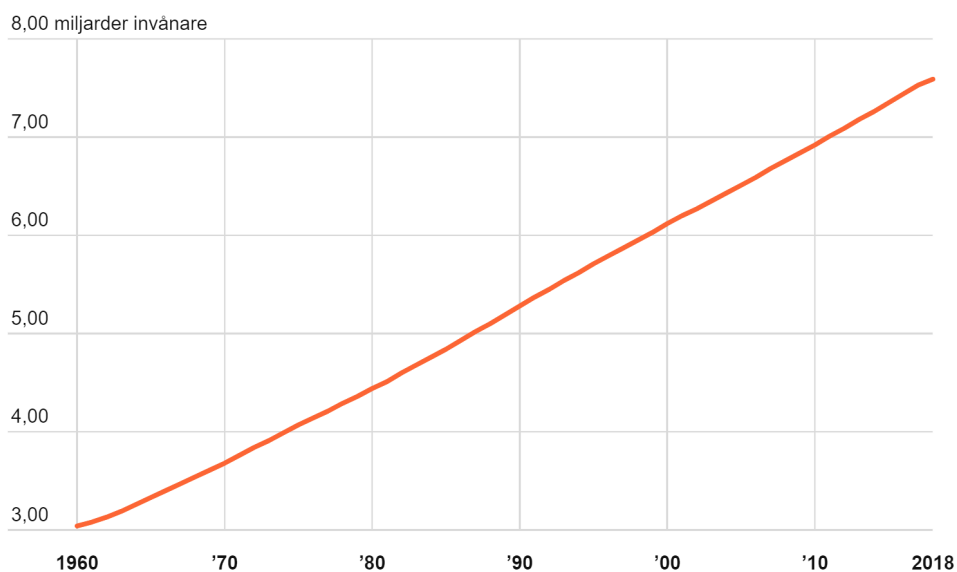
■ Tokyo, april 2015. Japans huvudstad Tokyo utgör centrum i världens mest befolkade storstadsområde. År 2050 beräknas 70 procent av jordens befolkning vara stadsbor. Med en kraftig urbanisering växer miljöbelastningen från städer, vilket utgör en utmaning för en hållbar utveckling.

Hur många kan vi bli?

År 1800 fanns cirka 1 miljard människor på jorden. År 1900 hade vi ökat till ungefär 1,5 miljarder, för att femtio år senare vara ungefär 3 miljarder. 1999 passerade vi 6 miljarder och 2011 passerade vi 7 miljarder.

Jordens befolkning ökar med cirka 80 miljoner per år. FN har gjort en prognos om befolkningsutvecklingen. Enligt prognosen kommer det att finnas mer än 9,7 miljarder människor år 2050.

Jordens befolkning (i miljarder) efter år.

GRAFIK: NE - KÄLLA: VÄRLDSBANKEN

Överbefolkning

Vad menas med överbefolkning? Överbefolkning är inte något bestämt antal människor per kvadratkilometer. Det handlar i stället om möjligheten att försörja människorna. I jordens torra områden kan redan några få invånare per km² vara överbefolkning.

I Nederländerna och Belgien, som är bland de mest tätbefolkade länderna i världen, råder ingen svält tack vare goda försörjningsmöjligheter. Den stora befolkningstätheten leder emellertid till andra svårigheter, som trafik-, avfalls- och miljöproblem.

Jordens resurser

Vi förbrukar årligen mängder av resurser. En del resurser är ändliga, vilket innebär att de bara finns i en begränsad mängd. När de tar slut så är de slut. Det gäller resurser som kol, olja, mineraler och metaller av olika slag.

Vi förbrukar även förnybara resurser. Förnybara resurser är allt som lever och växer – som förnyas – på land och i hav. Så länge människan funnits har de förnybara resurserna gett oss mat, kläder, ved, byggmaterial med mera. Problemet är att vi människor blir fler och fler och vi konsumerar mer och mer.

SHUTTERSTOCK

■ När tropiska skogar avverkas påverkas världens klimat. Bilden visar illegal avverkning av regnskog i Brasilien.

Konsumtion och hållbar utveckling

Vår konsumtion är inte hållbar

Världsnaturfonden WWF gör årligen beräkningar över människans resursförbrukning. Med hjälp av så kallade ekologiska fotavtryck beskrivs mänsklighetens konsumtion.

I dag motsvarar det ekologiska fotavtrycket ett och ett halvt jordklot. Det är en fördubbling sedan 1966. Skulle hela jordens befolkning leva som vi gör i Sverige, skulle det behövs tre jordklot!

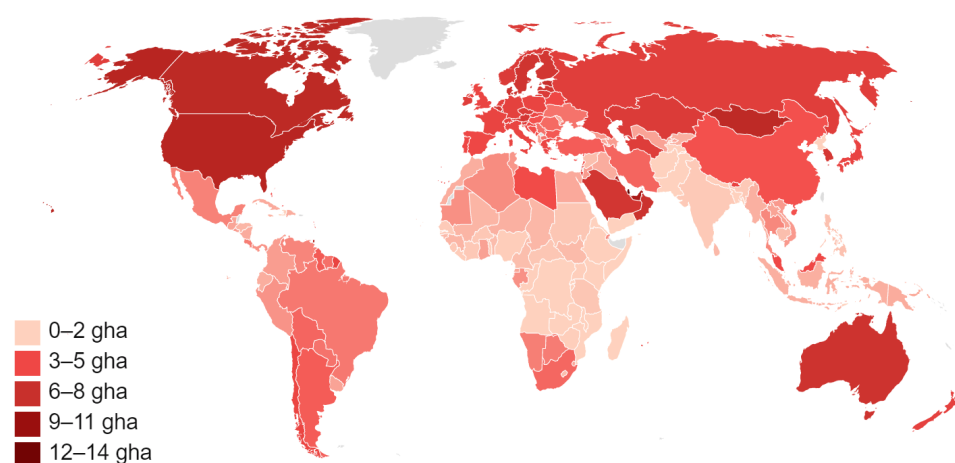
NASA/WWF

■ Tre jordklot skulle vi behöva om jordens befolkning levde som vi i Sverige. Men vi har bara ett jordklot... WWF – Världsnaturfonden räknar med att vi genom förändrad livsstil kan minska påverkan med en planet. Resten är upp till våra politiker att fatta beslut om.

Lite tillspetsat kan man säga att mänskligheten förbrukar de resurser jordklotet kan producera under ett år redan under årets första 8–9 månader. Resten av året lever vi på ”kapitalet”, det vill säga fortsatt utfiskning, fortsatt skogsskövling, fortsatt stora koldioxidutsläpp.

Den pågående befolkningsökningen gör det än viktigare att för oss människor att fundera över vad och hur mycket vi konsumerar. Samtidigt som den rikare delen av världen konsumerar långt över jordens tillgångar, saknar mer än en miljard människor tillräckligt med mat och rent vatten.

Ekologiskt fotavtryck per person 2016

Fotavtrycket mäts i enheten globala hektar (gha) vilket är ett värde för den jordyta varje invånare tar i anspråk för sin livsstil.

MAP: NE · KÄLLA: GLOBAL FOOTPRINT NETWORK

■ Kartan visar det ekologiska fotavtrycket per capita (det vill säga det totala ekologiska fotavtrycket i ett visst land delat med landets befolkning) 2016. Ju mörkare nyans, desto större ekologiskt fotavtryck. Om ett lands ekologiska fotavtryck är större än 1,7 gha per person överskrider de tillgängliga resurserna. Sveriges ekologiska fotavtryck är 6,5 gha per person – mer än tre gånger så mycket som de tillgängliga resurserna.

Fler konsumerar mer

Flera länder i världen har de senaste åren haft en kraftig ekonomisk utveckling. Förbättrade levnadsvillkor leder till att befolkningsökningen minskar.

Ökad levnadsstandard medför dock andra problem. När stora delar av befolkningen i folkrika länder som Kina, Indien och Brasilien får det ekonomiskt bättre vill de ha det lika bra som människor i den rika delen av världen. De vill ha TV och bil, bo bra och äta gott.

Det finns inga hållbara argument för att inte alla ska få njuta av samma höga levnadsstandard som till exempel vi i Sverige. Med tanke på att jordens resurser redan konsumeras i för hög takt riskerar problemen med bland annat miljöförstöring att öka dramatiskt.

Människor och koldioxid

De rikaste 10 procent av världens befolkning står för 50 procent av utsläppen av koldioxid. Den fattigaste halvan av världens befolkning står för 10 procent av utsläppen. Källa: *Extreme Carbon Inequality*, Oxfam (2015)

Ökat miljömedvetande

FAMILY BUSINESS/SHUTTERSTOCK

■ EU har beslutat att medlemsländerna ska samla in minst 85 procent av elektroniskt avfall och att minst 50–75 procent ska återvinnas. Reglerna gäller i princip allt elektroniskt avfall.

Jordens resurser tillhör oss alla. Vi kan inte bara förbruka alltmer resurser och samtidigt kasta resterna som sopor. Vi måste lära oss att se soporna som en resurs. Framför allt har vi i den rika delen av världen levt som om det funnits oändligt med råvaror och som om naturen kan ta emot hur mycket avfall som helst. Vi bör se över vår livsstil som har lett till denna enorma konsumtionsexplosion.

När det börjar bli ont om vissa råvaror leder det till att vi börjar se oss om efter andra alternativ. Intresset är idag stort för hur vi kan återanvända produkter och minska råvaruförbrukningen.

Inom till exempel bilindustrin produceras allt energisnålare bilar. Dessutom kan mycket av bildelarna återanvändas när det är dags för skrotning.

ROLF ADLERCREUTZ/KAMERAPRESS/IBL

■ Sverige är i topp när det gäller återvinning av papper. Cirka 90 procent av allt papper återvinns.

Sopor är en resurs

Sopor är en resurs och återvinning av papper, metaller, plaster, glas med mera är nödvändigt. Detta görs i Sverige och andra europeiska länder, men det måste göras över hela världen.

Mycket av det som vi samlar in i Sverige återvinns dock av kostnadsskäl i andra länder. I Indien blomstrar till exempel plastindustrin i slummen tack vare bland annat plastskräp från Sverige och andra västländer. Där sorteras våra plasticsopor, förädlas och blir till nya plaströrelser, leksaker och förpackningar.

Mycket av arbetet att återvinna sopor i Indien sker dock under farliga förhållande för arbetarna, bland annat på grund av att soporna innehåller giftiga ämnen.

JHMIMAGING/SHUTTERSTOCK

■ Skräp i väst blir råvara i utvecklingsländer! Sluminvånarna i Bombay, Indien, ser på västvärldens sopor som en resurs. Metall och plasticsopor förädlas i små fabriker i slummen och blir till nya produkter.

Sammanfattning

Hållbar utveckling

- Jordens befolkning har ökat kraftigt sedan mitten av 1900-talet och fortsätter att öka.
- Den rika delen av världen konsumerar långt över jordens tillgångar.
- Människor i fattigare länder har samma rätt till god levnadsstandard som vi.
- Ökad konsumtion leder till ökade utsläpp av växthusgaser och annan miljöförstöring.
- För att jordens resurser inte ska ta slut måste vi utnyttja dem mer effektivt och bli bättre på att ta hand om avfallet.

Det här är offlineversionen av *Hållbar utveckling*. Följ länken för att komma åt ytterligare material som övningar, interaktiva element, filmer med mera.

<https://laromedel.ne.se/material/reader/189/7801>